

Bu kurnazca olduğu kadar acımasızcaydı da. Sınav kaygısı yaşayan bir öğrenci, ne kadar kaygı yaşadığını kendi lehine hiçbir güdüsü olmaksızın doğru şekilde bildirdiği takdirde, kaygının sınav puanını düşürebileceğini düşünüp düşünmemesi onun için bir şey fark ettirmemeli ve ne olursa olsun aynı kaygı düzeyini bildirmelidir. Ancak sınav kaygısı özsaygının korunabilmesi için kullanılıyor-
sa, o zaman öğrencinin kaygının sınavda kötü performans sergilemeye yönelik makul bir bahane olduğunu düşünüp düşünmemesi önem kazanır. Öğrenci puanlarının sinirlerinin bozuk olmasından olumsuz etkilendiğini düşünürse, gerginliğe daha yatkın olduğunu iddia ederek olası başarısızlığa karşı kendini koruma eğilimine girer. Araştırmacıların bulduğu da tam olarak buydu. Sadece kaygılarının düşük notlar için her zamanki gibi tehditkâr olmayan bir mazeret sunduğunu düşünen öğrenciler, kaygıyla ilgili özbildirimlerini artırmışlardı. Bunun için sinir bozukluklarını suçlamayacaklarını bilen diğer öğrencilerse buna zahmet etmemişlerdi. Bunun yerine başka bir şey yapmışlardı: Tercih ettikleri mazeret yerine, sınavda daha az çaba gösterdiklerini iddia ettiler. Kararlı ve kibirli bir beynin kurnazlığını engellemek için birkaç psikologdan fazlası gerekir.

Beyniniz işler ters gittiği zaman sorumluluğu kabul etse bile, araştırmalar sadece birkaç gün sonra başarısızlık için daha kötü açıklamaları rahatlıkla bir kenara bırakabileceğini gösteriyor. Bu fenomenin araştırıldığı bir deneyde, erkek üniversite öğrencilerine sözde “el maharetlerinin ve bilişsel algı koordinasyonlarının” değerlendirildiği bir görev verildi.¹¹ (“Elim işe yatkındır ve koordinasyonum iyidir.”) Elbette o pastadan derhal bir parça isteyen bir erkek egosu hayal edebilirsiniz. Öğrencilere rastgele olarak ya bilişsel algılama konusunda maharetli birer virtüöz oldukları ya da açıkçası ortalama bir züccaciye dükkânı sahibinin dükkânına gelen bir boğayı onlardan daha sıcak karşılayacağı söylendi. Daha sonra erkeklerden ya